

REVEREIL-SERIE

GOD VERVULT
AL ZIJN BELOFTEN

THEODORUS AVINCK

No. 555

MEI 2019

THEODORUS AVINCK

Theodorus Avinck werd in 1740 geboren te Amsterdam. Hij was de zoon van Theodorus Avinck en Johanna de Kraly. In 1765 trouwde hij met Petronella du Pré; zij gingen wonen in De Bilt. Daar is Avinck een aantal jaren ouderling geweest.

In 1777 verhuisde het echtpaar naar Utrecht. Ook hier diende hij de gemeente als ouderling. Hij ging voor in de onderlinge bijeenkomsten die op gewone weekdays werden gehouden, met goedvinden van de kerkenraad. Als oefenaar sprak hij dan een stichtelijk woord over een tekst of een bijbels onderwerp. In dat kader mag hij in één adem worden genoemd met ouderlingen zoals Lambertus Myseras en Justus Vermeer.

In 1780 werd zijn vrouw van hem weggenomen. Enige tijd later is hij hertrouwd, maar dit huwelijk duurde niet lang. Hij overleed na een kort ziekbed op 14 januari 1782.

Zijn verhandelingen werden zeer gewaardeerd door zijn vrienden. Op hun aandringen werden ze uitgegeven in totaal drie bundels, resp. in de

jaren 1779, 1780 en 1787.

Deze verhandelingen werden in 1843 herdrukt en uitgegeven in twee delen: ‘Bundel van Praktikale Verhandelingen over eenige Schriftuurteksten’ door Theodorus Avinck, Th. Z.

De ‘verhandeling’ die u hierbij wordt aangeboden is herschreven in de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands uit de bovengenoemde ‘Bundel’. Het is de zevende preek uit het eerste deel, uitgegeven door H. Höveker te Amsterdam (5e druk 1855).

Avinck heeft nog twee verhandelingen gehouden over deze tekst. Anders dan in preek nr. 548 werd vermeld, is de derde verhandeling al in de Reveilserie uitgekomen als dubbel-nummer 463-464 (april-mei 2010). De eerste verhandeling kwam uit in oktober 2018 als nr. 548.

GOD VERVULT AL ZIJN BELOFTEN!

door

THEODORUS AVINCK

“En hij heeft aan de belofenis Gods niet getwijfeld door ongeloof; maar is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer.”

Romeinen 4:20 (2e verhandeling)

Toen ik op de vorige bijeenkomst van ons gezelschap deze tekstwoorden voorlas en die uitlegde, zei ik dat daarin veel nuttige waarheden lagen opgesloten om ons tot onderwijs te zijn. Onder die alle waren er echter twee zaken die onze aandacht wel heel bijzonder waard zijn. De eerste is dat niets zo smadelijk is voor God en niets zo schadelijk voor de ziel als het ongeloof. Daardoor twijfelt men immers aan Gods beloften. De tweede is dat een sterk geloof aan God de meeste eer geeft en Hem erkent in Zijn

deugden en volmaakte eigenschappen.

Er was toen te weinig tijd om daarover te spreken. Daarom beloofde ik u om dit bij de volgende gelegenheid te behandelen. Maar beide stellingen zijn te veelomvattend om ze op een verantwoorde manier binnen de vastgestelde tijd van deze samenkomst te verklaren. Om niet aan beide stellingen tekort te doen, wil ik me nu beperken tot de eerste daarvan. Die verdient de aandacht en de instemming van ons allemaal, omdat ze voor ons van het grootste belang is. Die stelling is er namelijk op gericht om te laten zien hoe ongepast het ongelovige twijfelen voor ons is. En tegelijk verafschuwen we hierdoor ook het gruwelijke van deze zonde, die ons voortdurend omringt. We moeten gaan inzien dat het ongeloof werkelijk een gruwelijke zonde is die smadelijk is voor God.

Mogen wij deze dingen bij het licht van de Heilige Geest zó beschouwen, dat het ongeloof onze grootste vijand wordt, en dat we in de kracht van de Heere daartegen mogen strijden. Wat een grote zegen zouden wij daaruit kunnen ontvangen. Welnu, *daartoe moge de Heere met*

Zijn genade en Geest in ons midden zijn. Amen.

Bij de bespreking van deze zaak zullen wij een bepaalde volgorde aanhouden, waarbij we zullen letten:

1. op de beloften van God die aan ons zijn gedaan - deze zijn immers de voorwerpen van het geloof;
2. op de daartegen ingebrachte twijfel door het ongeloof;
3. op het voor God smadelijke karakter van dit ongelovige twijfelen en het voor de ziel uiterst schadelijke gevolg daarvan.

1.

We vestigen nu allereerst onze aandacht op de beloften die God aan ons doet.

Toen ik de laatste keer tot u sprak, heb ik al met een enkel woord gezegd dat de Heilige Schrift met het twijfelen vanwege het ongeloof *niet* de twijfel bedoelt die er kan zijn wat uw staat voor God en uw verhouding tot Hem betreft. Dat is een betreuenswaardig misverstand van veel gelovigen, die daardoor op een droevige manier innerlijk heen en weer geslingerd worden. Bo-

vendien worden zij hierdoor in hun geestelijke werkzaamheden ernstig verontrust. Ieder kan immers heel gemakkelijk begrijpen dat dit geen ongelooft en geen twijfel door ongelooft kan zijn. Ons aandeel in Christus is dan namelijk niet het voorwerp van ons geloof, maar van ons gevoel. Men kan de gevoelvolle verzekering van zijn aandeel in Christus missen, en toch geloof op de beloften hebben. Heman miste het gevoel van Gods liefde. Hij was bedrukt, en zelfs 'doodbrakend'. Hij onderging de verschrikkingen van God en was twijfelmoedig. Maar toch beoefende hij het geloof, en zelfs een sterk geloof, toen hij zei: 'O HEERE, God mijns heils' (Psalm 88:2 en 16). Er zijn veel gelovige zielen die ten aanzien van hun betrekking tot God en Christus in het donker leven, maar zich toch in geloof aan God vastklampen en met Job zeggen: 'Zie, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?' (Job 13:15).

Voeg hier nog aan toe dat de genade die de Heere in ons gelegd heeft, een nieuwe schepping is. Maar nu hoorden we al eerder dat we ons vertrouwen niet mogen stellen op iets wat geschapen is. Pas door het geloof krijgen wij

deel aan Christus en worden we daadwerkelijk met Hem verbonden. Het is geen ongeloof als een mens zónder genade twijfelt aan zijn verhouding tot God als zijn God in Christus. Integendeel, zijn geloof moet juist beginnen met het besef dat hij werkelijk buiten de gemeenschap met God leeft. Ieder die onder het Evangelie leeft, is verplicht om te geloven, maar daaruit volgt niet dat ieder ook moet geloven dat hij werkelijk genade heeft! Wie denkt er zo dwaas? Uit dit alles kunt u duidelijk zien dat twijfelen aan zijn staat voor God geen twijfel is die door het ongeloof wordt gevoed.

Als er gesproken wordt over het ongeloof en het twijfelen door ongeloof, dan slaat dat ook niet op de vele ongelukkigen die helemaal zonder de bediening van het Evangelie leven. Ik bedoel de volken die het licht van Gods openbaring missen. Men kan immers geen geschenk afslaan als dat niet is aangeboden. Paulus vraagt daarom: ‘Hoe zullen zij in Hem geloven, van Wie zij niet gehoord hebben?’ (Romeinen 10:14).

Iemand zou dus kunnen opmerken dat twijfelen door ongeloof veronderstelt dat er goddelijke

beloften zijn, en dat die beloften aan hem gedaan zijn. Als die beloften er niet zijn, kan hij daar niet ongelovig op reageren. Daarom zal ik nu eerst spreken van Gods beloften, en vervolgens hoe die aan ons zijn gedaan.

Gods beloften zijn de publieke bekendmakingen van Gods wil en genegenheid ten aanzien van ellendige en arme zondaren, om hun het goede te geven dat hun in het Evangelie wordt aangeboden en dat ze in het geloof hartelijk mogen aanvaarden.

Ik noem de beloften publieke bekendmakingen om ze goed te onderscheiden van Gods inwendige besluiten of voornemens. Deze onderscheiding is immers van het grootste belang in de verkondiging van het Evangelie. De beloften beloven goede dingen, en hierin verschillen ze van Gods bedreigingen, waardoor God verklaart dat Hij het kwade zal doen komen en straf zal zenden. Ik voeg eraan toe dat God die goede dingen geven wil. Dat is ook het verschil tussen de beloften en de geboden. Die laatste zijn ook goed, maar de geboden bevatten altijd plichten die wij moeten doen.

Deze beloften worden in het Evangelie aangeboden, want de wet kent geen beloften, net zomin als het Evangelie enige geboden heeft. Alles wat op plicht wijst, behoort strikt genomen tot de wet, en alles wat belofte is, behoort tot het Evangelie. Ik maakte dit in onze vorige bijeenkomst duidelijk door een opmerking aan te halen van de bekende Witsius. De beloften worden ons voorgehouden om ze in geloof te omhelzen. Daardoor krijgt ieder die onder de bediening van het Evangelie leeft, het recht en de vrijheid om er gelovig gebruik van te maken.

Men onderscheidt deze beloften terecht in *algemene* en *bijzondere* beloften.

1. Onder *algemene* beloften versta ik al de absolute beloften, die zonder enige voorwaarde in het Evangelie worden voorgesteld, en daarom – in het algemeen gesproken – gericht worden tot ieder die onder het Evangelie leeft.

Tot deze algemene beloften behoren al de toezeggingen die betrekking hebben op de Persoon van de Middelaar. Zo was het in de tijd van het Oude Testament met de belofte aangaande de zending van Christus in de wereld. Deze belof-

te werd direct na de val in absolute zin gedaan (Genesis 3:15), zonder dat er bij Adam ook maar van enige verootmoediging sprake was. Tot de algemene beloften behoren al de toezeggingen van het genadeverbond, die liggen opgesloten in die ene hoofdbelofte: 'Ik zal u tot een God zijn, en gij zult Mij tot een volk zijn' (Leviticus 26:12). Deze belofte bevat immers alle genade die rechtvaardigt, heiligt en de ziel zalig maakt. Dit kan ik heel gemakkelijk aantonen, als de tijd het mij toestond. Het is alsof de Heere in deze belofte tegen de zondaar zegt:

*Hoor, snode zondaar, hoor de God des hemels spreken.
U die verzonken ligt in schuld en zielsgebreken,
U die zo dwaas als boos, mijn wetten hebt gehaat,
Mijn grote Zoon veracht, Mijn goede Geest versmaad.*

*Al hebt ge lang vertrapt Mijn godd'lijke erbarming,
nog gloeit mijn ingewand van vaderlijk' ontferming.
Ach, keer nog terug, 'k zal u ten Vader zijn,
'k bied u Mijn eigen Zoon, tot levensbrood en wijn.*

*'k Bied u mijn dierb're Geest. Al wat u kan volmaken,
zult g' overvloedig steeds in Mijn gemeenschap smaken.
Kom, kom dan toch, ach hoor een biddend, roepend God,
geniet zo eindeloos het allerzaligst lot.*

Al deze beloften gelden in absolute zin en bevatten geen enkele voorwaarde. Zo moeten ze ook wel zijn, want anders zou het genadeverbond een voorwaardelijk verbond zijn. Maar wat zou onze staat voor God dan beklagenswaardig zijn en hoe wanhopig stond het er dan met ons voor! Wij allen zijn immers niets meer dan enkel zonde en ellende! Als wij dan aan verschillende voorwaarden moeten voldoen of een goede geschiktheid moeten bezitten om de beloften te mogen aannemen – dan was er niet de minste hoop voor wie dan ook van Adams nageslacht.

Maar geloofd zij Gods eeuwige goedheid dat de beloften van het verbond volstrekt vrij zijn! Er wordt geen enkele voorwaarde aan de zondaar gesteld. Er wordt geen enkele goede eigenschap in de zondaar voorondersteld. Integendeel, elke belofte vooronderstelt in de zondaar alleen maar ellende en gebrek. Geloofd zij Gods vrije zondaarsliefde dat het genadeverbond, dat deze belofte bevat, geen voorwaardelijk verbond is. Er komt geen enkel werk, en zelfs niet het werk van het geloof, als een voorwaarde aan te pas. Nee, het is een zuiver

genadeverbond, waarin de gave van het geloof de allerbelangrijkste belofte is. Het Evangelie maakt ons deze belofte bekend, het stelt ons die voor en biedt ons die aan. Geloofd zij de Heere dat het hier niet om een voorwaardelijk loven en bieden gaat! Het tegendeel is waar: ‘Komt, koopt zonder geld, en zonder prijs’ (Jesaja 55:1). Hierdoor is het Evangelie inderdaad een blijde boodschap voor arme zondaren. Als het echter ook maar de minste voorwaarde bevatte, zou het niet aan zondaren verkondigd kunnen worden.

Als het geloof wél de voorwaarde zou zijn, welke grond bleef er dan over voor het geloof om de belofte aan te nemen? Dan zou het Evangelie immers alleen maar voor gelovigen zijn, en moest het ook alleen aan hen verkondigd worden! Dan zou het zelfs niet aan zondaren die aan hun schuld ontdekt zijn en naar de zaligheid verlangen, verkondigd mogen worden! Dat zou echter regelrecht tegen de leer van Paulus ingaan. Want deze apostel zegt dat het geloof uit het gehoor is, en dat men niet geloven kan, als het ons niet gepredikt wordt – en

dan gaat het om het Evangelie, zoals blijkt uit het verband in Romeinen 10:13-17.

U moet niet tegenwerpen dat veel verbondsbeloften op een voorwaardelijke manier worden voorgesteld. Dat geven we wel toe, maar waarom gebeurt dat? Het is om ons het verband tussen de ene en de andere genade aan te wijzen. Want alle vormen van genade zijn als evenzoveel schakels aan de ene keten van de zaligheid vastgemaakt. Zo wordt bijvoorbeeld het eeuwige leven verbonden met het geloof. Daar komt nog bij dat men de vervulling van de beloften kan beschouwen als kentekenen en bewijzen voor het in beginsel al ontvangen bezit van de beloofde genadeweldaden. Veel beloften worden bijvoorbeeld met het geloof verbonden. Het geloof is dan het kenmerk om te laten zien dat wij de beloofde weldaden bezitten.

Ook moet men onderscheid maken tussen het *verbond zélf* en de *bediening* van het verbond. In de bediening van het verbond moet de wet, die dienstbaar is aan het Evangelie, op een duidelijke manier gepredikt worden. Daarom kan op de plicht van geloof en bekering, en op het uitvoeren van godsdienstige plichten nooit te

sterk en evenmin teveel worden aangedrongen. Ten slotte is er nergens in de Bijbel een voorwaardelijk aanbieden van de belofte zonder dat er ook een volstreekte belofte is waarin die zogenaamde voorwaarde beloofd wordt. Laat ik maar als voorbeeld de twee begrippen nemen die het meest bij een voorwaardelijke manier van aanbieden genoemd worden – ik bedoel *geloof* en *bekering*. Hoe absoluut en volstrekt wordt bijvoorbeeld het geloof beloofd in Zefánja 3:12. Daar staat: ‘Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op de Naam des HEEREN betrouwen.’ En over de bekering in Ezechiël 36:26-27 staat: ‘Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwe geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vleses hart geven. En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen, en Mijn rechten zult bewaren en doen.’ Is dit niet een volstreekte en absolute belofte zonder één enkele voorwaarde? Zo is het met al de genade-weldaden, die op andere plaatsen als voorwaarden genoemd lijken te worden.

2. De *bijzondere* beloften worden gedaan aan personen in het bijzonder. Dat zijn beloften, die verbonden zijn met de genadestaat van iemand, zoals de belofte van groei in het geestelijke leven. Deze belofte veronderstelt dus dat er geestelijk leven is. In Psalm 92:14 staat zo'n belofte: 'Die in het huis des HEEREN geplant zijn, die zal gegeven worden te groeien in de voorhoven van onze God.'

Een dergelijke belofte kan ook verbonden zijn met bepaalde geestelijke werkzaamheden, zoals het vertrouwen van het geloof. Psalm 32:10 zegt: 'Die op de HEERE vertrouwt, die zal de goedertierenheid omringen.' En over de liefde tot de Heere Jezus wordt in Johannes 14:21 gezegd: 'Die Mij liefheeft, zal van Mijn Vader geliefd worden, en Ik zal hem liefhebben, en Ik zal Mijzelf aan hem openbaren.'

Hiertoe behoren ook beloften die in bepaalde omstandigheden gelden; denk bijvoorbeeld aan die over het priesterschap van Eli en zijn huis. God betuigde in 1 Samuël 2:30, dat het priesterlijke huis van Eli en zijn voorvaders voor Gods aangezicht mochten wandelen, maar door de houding van Eli tegenover zijn zonen wordt

het anders, want nu zegt de Heere: ‘Dat zij verre van Mij, want die Mij eren, zal Ik eren, maar die Mij versmaden, zullen licht geacht worden.’ Ook beloften ten aanzien van het lichamelijke leven behoren hiertoe.

Ten slotte zijn dit beloften die God door de Heilige Geest aan Zijn kinderen in bepaalde omstandigheden nadrukkelijk onder de aandacht brengt. Hij belooft hun daardoor een bepaalde zaak. Er is op dit punt echter veel wijsheid en voorzichtigheid nodig om zich hierin niet te bedriegen.

Er zou méér over Gods beloften te zeggen zijn, maar wat ik er nu over gemeld heb, is voor mijn bedoeling voldoende. Als er gezegd wordt dat deze beloften door ongeloof verworpen kunnen worden, moeten ze wel aan ons gedaan zijn. En dat is inderdaad het geval.

De *algemene* of volstreckte beloften gelden voor allen die onder de bediening van het Evangelie leven. Door het Evangelie wordt Christus met al Zijn verworven weldaden aan zondaren voorgesteld en aangeboden. Datzelfde geldt voor het verbond met al zijn beloften. De taal

van het Evangelie klinkt voor ieder die onder de bediening ervan leeft: ‘U komt de belofte toe, en uw kinderen, en allen die daar verre zijn, zovelen als er de Heere, onze God, toe roepen zal’ (Handelingen 2:39). De belofte wordt geschonken aan zondaren – zo klinkt het in Gods getrouwe Woord dat alle aanneming waardig is (1 Timotheüs 1:15). Trouwens, de belofte veronderstelt altijd dat er gebrek en ellende is in hem aan wie ze gegeven wordt. De *bijzondere* beloften gelden strikt alleen voor hen aan wie zij gegeven zijn – aan oprechte gelovigen die bepaalde geestelijke werkzaamheden verrichten of bepaalde geestelijke gaven ontvangen hebben. Deze beloften zijn heel persoonlijk alleen aan hen gedaan.

2.

Laten we nu overgaan tot het tweede punt. Daarin willen we nagaan welke twijfels het ongelooft tegen de beloften inbrengt. Ik beperk me nu echter tot de *algemene* of volstrekte beloften. Als de tijd het toelaat, wil ik wat de *bijzondere* beloften betreft nog kort iets zeggen in de toepassing voor Gods kinderen.

Verwacht echter niet dat ik me zal bezighouden met de bedenkingen en redeneringen van het heersende ongeloof die de deïsten, rationalisten en dergelijke ongelukkige mensen er op nahouden. Zij laten in onze donkere tijd hoe langer hoe meer van zich horen. Zij hebben het op alle geopenbaarde waarheden in het algemeen gemunt, maar brengen hun onzalige gedachten vooral naar voren als het gaat over de beloften van het Evangelie. Het zou echter met het doel van onze bijeenkomst in strijd zijn als ik nu tegen hen inging.

Ik heb nu het oog op de twijfel waaraan degenen die het Evangelie belijden, zich door hun ongeloof schuldig maken. Dat gebeurt op heel wat manieren.

Door te luisteren naar de bezwaren die door het vleeselijke verstand tegen de waarheid en de zekerheid van Gods beloften worden ingebracht. Dit heeft zo stilletjes weg bij ons méér plaats dan wij echt weten of van onszelf geloven. Als we altijd uit het zekere en voldongen feit leefden dat God in Zijn Woord tot míj spreekt, en dat de beloften van het Evangelie evenzo-

veel verklaringen zijn van de waarachtige en getrouwe God aan mij gericht – dan zouden we dat graag van u aannemen en niet weigeren te geloven. Maar het atheïstische denken heeft in de praktijk van ons leven in ons hart zó diep wortel geschoten, dat we heimelijk aan die waarheid twijfelen.

Het ongeloof in ons komt niet minder duidelijk voor de dag door het twijfelen aan de heerlijkheid van Gods beloften. Het ongeloof verdenkt heel vaak de heerlijkheid en de dierbaarheid van de belofte, en van de grote inhoud die daarin wordt aangeboden. Hoe graag zou men de belofte aanvaarden als men werkelijk de boodschap daarin zou erkennen en aanvaarden zoals God het wil.

Ik heb nu echter vooral het oog op het twijfelen door ongeloof, waardoor men niet durft vaststellen dat de beloften aan ons gedaan zijn. Men gaat, tegen de beloften in, zelfs allerlei redeneringen en argumenten bedenken waaraan men koppig vasthoudt; en hierdoor wordt men tegengehouden om de beloften hartelijk voor zichzelf aan te nemen en die toe te eigenen.

Laten we hierbij wat langer stilstaan en nadenken over alle ingebrachte bezwaren. Die bezwaren geven immers twijfel in de ziel of zij wel het recht en de vrijheid heeft zich de belofte toe te eigenen. Moge de Heere onder de prediking deze of gene twijfelende ziel uit de valstrikken en banden van het ongeloof verlossen. Moge Hij door Zijn Geest als de Geest van het geloof in ons werken.

Ik beperk me, om niet al te veel uit te weiden, tot de volgende belangrijkste bezwaren die door het verstand worden ingebracht.

Het ongeloof is eraan gewend om te redeneren vanuit de grootheid van de beloofde weldaden en de onwaardigheid van de zondaar. Het spreekt dan op deze manier: 'Zou God zoals Hij is zulke grote weldaden, Zijn goddelijke genade, Christus met al Zijn volheid, de hemel met al zijn gelukzaligheid, laten aanbieden aan zo'n onwaardig en slecht mens als ik ben? Dat kan ik me niet indenken.'

Men denkt dat men op grond van deze redenering alle reden kan hebben om te twijfelen. Maar men denkt er niet aan dat het voor een algenoegzame God in Zichzelf niet te groot is

om dit alles te geven. Men denkt er overigens ook niet aan dat de ziel zich niet kan tevredenstellen met iets dat minder waarde heeft. Ten slotte let men er evenmin op dat het zien van onze onwaardigheid ons juist zou moeten uitdrijven tot beloften die gedaan worden aan mensen die het niet waard zijn. Toen de tollenaar in het Evangelie zich onwaardig keurde om zijn ogen naar de hemel op te slaan, nam hij zijn toevlucht tot vrije genade. Toen de verloren zoon zich niet goed genoeg vond om de zoon van zijn vader genoemd te worden, ging hij toch niet terug, maar werd hij hierdoor juist te meer aangedreven om tot zijn vader te gaan. Wat is het ongeloof dus afschuwelijk trots, omdat het eigen waardigheid en verdiensten wil meebrengen.

Het ongeloof zegt: 'Ik ben zulke grote beloften helemaal niet waard, want ik ben een grote en verschrikkelijke zondaar. Ik kan nog wel geloven dat God Zijn genade in Christus aan zondaren laat aanbieden, maar ik heb te lang en te zwaar gezondigd. Zou aan zo'n grote zondaar als ik ben, genade geschonken worden?'

*Zou ik, een zondig aas, een gruw'lijk slangenzaad,
een snode rijksrebel, die God, mijn Schepper, haat,
vertrouwend tot Hem treên,
Zijn heil voor mij ontvangen?
Zijn Wet dreigt wee op wee.
'k Zie 't eeuwig wraakzwaard hangen.*

Dan denkt men er echter niet aan dat er in geen enkele belofte een uitzondering wordt gemaakt voor grote zondaren. Integendeel, de grootste zondaren worden zelfs in het bijzonder genoemd! De Heere Jezus zegt in Mattheus 11:31 dat hoeren en tollenaars zullen voorgaan, boven vele anderen. Men denkt er niet aan dat – hoe groot en ernstig de zonde ook is – de genade die in het Evangelie wordt aangeboden, toch overvloediger en zelfs oneindig is. Het bloed van Jezus Christus, de Zoon van God, reinigt ons van alle zonden. Door de beloften van het Evangelie wordt ons de vergeving van zonden verkondigd. Men kan niet gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, maar wel door Jezus (Handelingen 13:38-39). God zegt in het Evangelie tegen de grootste zondaar:

*Vlucht niet. Geloof alleen. Hoezeer gij hebt misdreven,
'k wil u, ja u, om niet Mijn Zoon met alles geven.
Ik zweer u bij Mijzelf: uw leven is Mijn lust.
Kom, kom op 's Konings woord: dit stell' uw ziel gerust.*

Maar het ongeloof vervolgt: 'Ik wil wel geloven dat de genade door het Evangelie aan zondaren, en wel aan de voornaamste zondaren wordt aangeboden, maar dan worden vernederde en ootmoedige zondaren bedoeld – en zo ben ik niet. Integendeel, ik heb zo'n hard en onverbroken hart; het lijkt wel van steen! Hoe zou ik de beloften dan op mijzelf durven toepassen?'

*Hoe, ik met zulk een hart, dat zo vol boosheid is,
mij slechts verlatende op Gods getuigenis?
Had ik een recht berouw, loosd' ik een tranenvloed,
een liefderijke zucht om U, dan schiep ik moed.
Doch billijk zou Uw vloek mijn schedel eeuwig treffen,
daar 'k zonder ootmoed ben, en zonder schuldbeseffen.*

Maar hoeveel reden het ongeloof ook meent te hebben voor de twijfel, toch is het heel verkeerd! We stemmen graag toe dat vernedering en verootmoediging nodig zijn; anders zal geen enkele zondaar uit zichzelf naar de Heere

worden gedreven – dat hebben we al eerder nadrukkelijk gezegd.

Het is echter beslist niet zo dat de vernedering en verbrijzeling *vereisten* zouden zijn die ons het recht geven om tot Christus te komen. God kan alleen maar enig behagen in een verbroken en verslagen hart vinden, als het door Jezus geopend wordt. En door Zijn verdiensten moet ons hart voor de Vader aantrekkelijk gemaakt worden. Een verslagen geest moet een offerande zijn om niet veracht te worden, zoals Psalm 51:19 zegt – maar onze offeranden zijn voor God alleen maar aangenaam in Christus. Wij moeten daarom niet wachten om Christus als ons Offer, ons Altaar en onze Priester te omhelzen. Dat geldt temeer omdat het Evangelie de verootmoediging en vernedering – als belangrijkste elementen van de bekering – nergens als voorwaarden beschouwt. God spreekt in het Evangelie:

'k Bied immers geen genâ voor 't koopgeld uwer tranen. Laat een genadig' God niet langer vrucht'loos manen¹. 'k Schenk alles u om niet. Koop, koop toch zonder geld.

1 vermanen

*Al zijt gij nog zo slecht en deerlijk ongesteld,
een zuiv're tranenvloed, een liefderijk verlangen,
zult U, gelovende, door Christus' Geest ontvangen.*

Maar het ongeloof heeft direct al een antwoord klaar, en zegt: 'Het mag waar zijn dat de belofte onbeperkt voor alle zondaren geldt die onder het Evangelie leven, of zij nu verootmoedigd zijn of niet. Maar wat baat mij dat? God vervult de belofte immers niet aan ieder persoonlijk aan wie ze gedaan is! Wat is voor mij dan het nut van zo'n algemeen aanbod? Mag ik dat dan heel persoonlijk op mezelf toepassen?'

Deze twistvraag heeft een schone schijn, maar op de keper beschouwd is ze heel ijdel. Hoe algemeen het aanbod ook is, het wordt echter wel aan eenieder persoonlijk gedaan – en daarvan wordt niemand buitengesloten. Beloften aan zondaren sluiten elke zondaar in. Dat algemene aanbod geeft ieder mens die daaronder leeft, het recht om tot Christus te komen. Niet ieder die onder de bediening van het Evangelie leeft, ontvangt de beloofde zaak – dat is waar. Maar toch zal niemand van hen

die de belofte gelovig omhelzen en zichzelf toe-eigenen, daarvan buitengesloten blijven, want die gelooft, zal zéker zalig worden.

Het ongeloof geeft het echter niet op, maar zegt: ‘Het zijn immers alleen de uitverkorenen, van wie God wil dat ze de beloofde zaak ontvangen. Jezus heeft de genade en gerechtigheid immers alleen verworven voor Zijn kinderen, Zijn schapen? En als er geen algemene genade is, hoe kan ik de genade in de belofte dan op mijzelf toepassen? Hoe kan ik die door het geloof omhelzen? Ik weet immers niet of ik uitverkoren ben?’

Maar dit is even verkeerd geredeneerd als het vorige. Want hoewel het waar is dat alléén de uitverkorenen de beloofde zaak zullen ontvangen en dat de verdiensten van de Heere Jezus naar Gods bedoeling alleen voor hen zijn – toch is dat geen reden om aan de beloften te twijfelen. Men moet immers onderscheid maken tussen het doel van de Belover en het doel van de belofte. Wat het doel van de belovende God ten opzichte van verschillende mensen mag zijn, is onze zaak niet. Wij mogen

daar niet indringen, want de verborgen dingen zijn voor de Heere. Maar het is zeker waar dat de bedoeling van de belofte is dat wij die van harte aanvaarden, aannemen en zalig zullen worden. Daarom wordt ons het Evangelie verkondigd, en mogen we het geschreven Woord ook lezen, opdat wij zullen geloven in de Naam van de Zoon van God (Johannes 20:31).

In het natuurlijke leven doet men ook zo dwaas niet. Als ons voedsel wordt aangeboden, slaan we dat toch niet af, omdat wij niet vooraf weten of God dat voedsel wel heel persoonlijk voor ons heeft bedoeld – en toch gaat Gods besluit ook over deze dingen. Als men op dat punt zo angstvallig te werk zou gaan, zou men dat maar heel vreemd vinden. En toch doet men zo als het over het geestelijke leven gaat. Is dat dan minder vreemd? Het oordeel zal over niemand uitgesproken worden, omdat hij niet uitverkoren was, maar omdat hij niet geloofd heeft. De verworpen Joden, die door een absoluut besluit tot ‘vaten des toorns’ gesteld waren, werden om hun ongeloof verworpen (Romeinen 11:7-20).

De leer van de verkiezing moest juist ieder des te meer aansporen om zo spoedig mogelijk de belofte door het geloof te omhelzen, om van zijn verkiezing verzekerd te zijn. Als iemand door het ongeloof spreekt...

Och, wist ik, dat dit heil voor mij ook was gewrocht², doch 't is alleen voor 't volk, 't welk Christus heeft gekocht.

... laat hij dan horen wat de Heere daarop antwoordt. Het is:

*Laat zich uw trots vernuft niet stoutelijk³ verheffen.
Wie indringt in Gods raad, zal 's hemels donder treffen.
Het past geen onderdaan 't geheim zijns Vorsts te zien;
maar blij omhelzen 't goed, dat hem zijn gunst wil biên⁴.*

Nog is het ongeloof niet tot zwijgen gebracht. Het brengt een nieuw argument naar voren: 'Hoe zou ik de belofte op mijzelf durven toepassen, terwijl ik ze niet op een overtuigende manier in mijn hart gevoel. Ik ondervind ook niet de minste kracht van het

2 gewerkt

3 hoogmoedig

4 bieden

geloof om die belofte voor mijzelf te geloven. Zo lang ik dit mis, kan en mag ik de belofte niet aanvaarden voor mezelf.’

Zo’n redenering houdt veel zielen er dikwijls van terug om de beloften te omhelzen en aan te nemen. Zij realiseren zich namelijk niet dat er een onderscheid is tussen het recht om te mógen en de kracht om te kúnnen geloven. Het recht ligt in de belofte, en uit kracht van Gods bevel is het geloof onze plicht en het ongeloof onze zonde. Er is ook een groot verschil tussen het ontvangen van kracht en het gevoel dat men die kracht ontvangen heeft. Als iemand op het hart gedrukt wordt om de genade van God op grond van de aanbidding in het Evangelie te aanvaarden, en als hij dan probeert die belofte toe te eigenen – die heeft de kracht van de Geest, hoewel hij ze niet voelt. Bovendien moet men in het oog houden dat God, Die in Zijn Woord spreekt, het Voorwerp van het geloof is, en niet het werk van de Heilige Geest in het hart. Daarom moet men op Gods bevel op de aanbidding van de belofte ingaan – en dan zal men ondervinden dat er kracht van uitgaat.

Het ongeloof heeft nog een nieuw bezwaar en zegt: ‘Zou het niet de grootste brutaliteit zijn om de belofte zomaar te aanvaarden, als daarover gesproken wordt en ze mij wordt aangeboden? Zou dat niet een geloven in eigen kracht zijn? Wat zou ik me dan verschrikkelijk bedriegen!’ Door dit bezwaar houdt het ongeloof menige ziel jaar en dag in twijfel. Wanneer alle andere bezwaren zijn weggenomen, en de ziel – om zo te zeggen – op het punt staat om Christus in de belofte te omhelzen, dan komt deze bedenking wel eens plotseling in de gedachten. Daardoor wordt de ziel verhinderd de belofte aan te grijpen en er gebruik van te maken. Ze zou juist moeten geloven dat het luisteren naar wat God gebiedt en het hartelijk aanvaarden van wat Hij geeft, helemaal geen lichtzinnig en brutaal gedrag is! Het is juist de grootste brutaliteit om door ongeloof met de Almachtige te twisten. Het is ook geen geloven in eigen kracht, als een arme en machteloze zondaar zich aan de belofte toevertrouwt. Maar als men wacht totdat men kracht vindt om te geloven – dan juist probeert men in eigen kracht te geloven. En wat de vrees voor zelfbedrog betreft – ja,

als er geëist wordt te geloven dat men genade bezit, dan is de grootste voorzichtigheid nodig. Dat zou men al te gemakkelijk, te gehaast en te roekeloos kunnen doen... om zich dan voor eeuwig te bedriegen. Maar dat is nu de kwestie niet. De zondaar wordt geroepen om te komen op de beloften van een waarachtige en getrouwe God. Als hij dat doet, kan hij nooit bedrogen worden. Als het ongeloof dan zegt...

*Ik weet, waarachtig God, u kunt onmoog'lijk liegen.
Maar ik, ik ben geneigd mij deerlijk te bedriegen.
Betrouwd' ik mij gerust op Christus' zaligheid,
omhelsd' ik al het goed, in 't heilverbond bereid,
'k zou, vrees ik, mijne ziel met ijd'le hope voeden.*

... dan is het antwoord:

*Niets kan, voorzeker, u voor zelfbedrog behoeden,
dan dat g' u op Gods Woord geheel en al verlaat,
en dat g' op Gods genâ door Jezus Christus staat.
Wilt g' op uw waard' of kracht of enig schepsel bouwen,
of deelt gij Christus; ja, dan voedt g' een vals vertrouwen.
Maar zo gij 't ganse heil om niet omhelzen zult,
Gods zegel, woord en eed, ontslaan u van uw schuld.
Gij zult die zaligheid in Christus dan erlangen⁵
die g' in 't vertrouwen op Gods woorden hebt ontvangen.*

5 verwerven

Wie kan alle twijfelingen van het ongeloof opsommen? Daarom ten slotte nog dit argument: 'Ik zou de belofte wel willen aanvaarden, maar ik heb het al zo vaak geprobeerd en op mijn manier ook gedaan. Ik heb er echter achteraf gezien geen kracht uit ontvangen, ik ben er niet door gered, ik blijf steeds maar dezelfde.'

Wat een verkeerde manier van denken! Het zou beter zijn als u dacht: Misschien heb ik het nog nooit op de goede manier gedaan, en daarom zal ik, hoe eerder hoe beter, proberen het wel goed te doen. Als ik dan geen licht en ruimte ondervind zoals ik graag zou willen, dan zal ik proberen mij over te geven aan de wijze en goede bedoelingen van de Heere; ik heb immers alles verzondigd en niets te eisen. Ook moet u goed beseffen dat het geloof de kracht, troost en blijdschap ervan net zo lang heeft als het beoefend wordt. Daarom is het de vraag of de ziel vrede en rust mocht ervaren op het ogenblik dat ze de belofte en Christus in die belofte, aanvaardde.

Zo heb ik over enkele bezwaren en twijfels van

het ongeloof gesproken. Laat ik nu nog iets zeggen over de bronnen waaruit het ongeloof en deze bezwaren voortkomen. Dat zijn er verschillende:

De eerste bron is *weinig kennis van God in de praktijk van het geestelijke leven*. Dit mag terecht als een hoofdoorzaak van het ongeloof beschouwd worden. Wij zijn in ons natuurlijke leven verduisterd in ons verstand en missen de echte kennis van God. Maar zelfs als de Heere door Zijn scheppende almacht al in ons hart geschenen heeft en er enige verlichting in ons hart gekomen is door de kennis van Gods heerlijkheid in het aangezicht van Christus – dan nóg blijft er veel onkunde in de ziel. Ook dan is nog zoveel blindheid aangaande God en Christus, dat het hart nog maar weinig van de zaak kent. Deze nog overblijvende diepe verblinding, deze geestelijke duisternis is de belangrijkste oorzaak van al ons ongelovig wantrouwen. Kenden wij God méér en zagen wij helderder in Wie God is – we zouden geen ogenblik aarzelen om ons met al onze belangen rustig aan Hem toe te vertrouwen. Het kan toch

niet anders dan dat zij die Zijn naam kennen, op Hem betrouwen zullen (Psalm 9:11). Een tweede bron is de *aangeboren hoogmoed en trots van ons hart*. Daardoor zijn wij onwillig om als arme, diepschuldige en totaal machteloze zondaren de beloften van God ‘om niet’ aan te nemen. Daar hapert het bij ons. En dat komt niet zelden voor onder de schijn van een innemende nederigheid. Men denkt immers dat men de grote zaken die in de beloften worden aangeboden, helemaal niet waard is... Maar op de keper beschouwd, is dit werkelijk niet anders dan hoogmoed. *Onze wettische instelling* moet als derde bron genoemd worden. We zijn vanuit de natuur van ons bestaan heel vast verbonden met de Wet, omdat we onder een verbroken werkverbond geboren zijn. Hierdoor komt het dat wij – het koste wat het wil – proberen gerechtvaardigd te worden door onze werken. We willen althans eerst onszelf geschikt maken, al was het alleen maar om eerlijk te durven zeggen dat het ons om genade te doen is vóór wij de beloften met vertrouwen durven aanvaarden. Hoe meer God met Zijn ontdekkende licht in de ziel schijnt,

hoe meer wij onze slechtheid, onoprechtheid en zelfs het verdorven karakter van onze beste daden gaan inzien. Ons wettische bestaan vindt dan geen grond meer in zichzelf, en daarom durft en kan het niet geloven.

Ten slotte noem ik als vierde oorzaak *het heimelijke wantrouwen* dat we in ons hart voeden tegen God en Christus, wat voortspruit uit onze aangeboren vijandschap tegen God. Ons hart is vol en zelfs helemaal doortrokken van wantrouwen tegen de Heere – en wij verdenken Zijn barmhartigheid en liefde tegenover ons. Ons vijandige hart denkt altijd kwaad van God. Als dat niet zo was, waren wij niet zo vijandig tegen de Heere; dan hadden we minder achterdocht en daardoor ook minder wantrouwen. Als we van dit kwade beginsel méér genezen waren, zouden we nooit zoveel twifelen door ongeloof.

Deze en meer andere bronnen zijn dan de oorzaken van ons twifelen door ongeloof. Maar laten we verdergaan met ons derde punt.

3.

We willen nu aantonen dat ongelovig twifelen beledigend is voor God en heel schadelijk voor

onzelf. Mijn vrienden, er is werkelijk geen enkele zonde, hoe gruwelijk, hoe boosaardig, hoe afschuwelijk en hoe schadelijk ook – die het ook maar enigszins van het ongeloof kan winnen. Alle andere zonden bij elkaar zijn in ernst en zwaarte beslist niet met het ongeloof te vergelijken. Dat God Zelf hierover zo oordeelt, blijkt immers uit de verschrikkelijke bedreigingen die de Heere Jezus voortdurend over het ongeloof uitspreekt. Zo klinkt het in Markus 16: ‘Die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.’ En in Johannes 3:18 horen we: ‘Die niet gelooft, is alreeds veroordeeld.’ In vers 36 van hetzelfde hoofdstuk klinkt het ons tegen: ‘Die de Zoon ongehoorzaam is – dat is: die Hem door ongeloof verwerpt – zal het leven niet zien, maar de toom Gods blijft op hem.’ Met dit oordeel zullen wij allen moeten instemmen als we meer gaan inzien hoe beledigend en smadelijk deze zonde voor God is en hoe schadelijk ze is voor onze ziel.

Deze zonde is heel smadelijk voor God. Het ongeloof is praktisch atheïsme, verloochening van God, ja zelfs lastering van Hem. Het tast

Gods volmaakte deugden en eigenschappen aan. Het trekt zelfs Gods wezen in twijfel. Het ongeloof beledigt elke Persoon in de heilige Drie-eenheid op het allerergst. Het maakt dat we erger zijn dan de duivelen in de hel.

Dat is een verschrikkelijke beschuldiging, zult u zeggen. Maar, mijn vrienden, ik denk dat u het met me eens zult zijn als u met mij naar de volgende argumenten luistert.

Door het ongelovige twijfelen ontkent men de *genade* van God. God verklaart in en door Zijn beloften dat er bij Hem goedertierenheid is en veel ontferming. Hij zegt dat Hij in Zijn volstreckte vrijheid Zijn genade wil bewijzen aan de meest schuldige zondaren. ‘Nee’, zegt het ongeloof, ‘er is beslist geen genade’, of het zegt: ‘De Heere zou mij genadig kunnen zijn, als ik niet zo lang, zo zwaar en zo vaak gezondigd had.’ Het ongeloof ontkent dus dat God genadig is, of in ieder geval dat Zijn genade een oneindige en vrije genade is. Maar wat is genade als ze niet volkomen vrij is? Als dat niet zo zou zijn, is het woord ‘genade’ een zinloze klank en een nietsbetekenend woord. Het ongeloof trekt Gods *macht* in twijfel.

‘Zou God’, zo spreekt het, ‘een tafel kunnen toerichten in de woestijn? (Psalm 78:19). Zou Hij zulke grote en ernstige zonden als ik begaan heb, kunnen vergeven? Zou Hij zo’n kracht van verdorvenheid als ik voel eronder kunnen brengen? Zou Hij zo’n stenen hart kunnen verbreken? Zou Hij van mij een gelovige kunnen maken?’

Het ongeloof gaat nog verder en verloochent geheel en al Gods *waarheid* en *trouw*. Het verklaart God tot een leugenaar. Maar... lijkt dit niet op het lasteren van God? Als men een eerlijke man voor een leugenaar uitmaakt, noemt u dat dan geen lasteren? En dat doet nu het ongeloof ten opzichte van God! Het verdenkt God, het wantrouwt Hem, en dat tegen alle betuigingen en verzekeringen van het tegendeel in. Gods Woord zou voor ons genoeg moeten zijn, maar zie – Hij geeft het ons ook als een Geschrift uit Zijn hand. Behalve dat doet Hij een eed. En boven deze eed geeft Hij een zegel. En boven alles uit geeft Hij ook nog een Borg. Wat kan de meest achterdochtige en wantrouwende mens méér van zijn medemensen eisen? En dat terwijl de meest

geloofwaardige onder hen enkel ijdelheid en leugen is!

Zou de mens niet moeten vertrouwen op het woord, het geschrift, de eed, het zegel en de Borg van God? Maar het ongeloof is zó heilloos, dat het God – Die geen mens is, dat Hij liegen zou – nog wantrouwt en voor een leugenaar houdt... ondanks al de genoemde zekerheidsbetuigingen. Wat is dit anders dan een lastering van God? Wat is het anders dan een verloochening van God? Een wezen dat niet wáár en getrouw is, kan geen God zijn. Schrikt u nu niet, alleen al door het horen van deze conclusie?

Door het ongelovige twijfelen aan de beloften verdenkt en beledigt men de *liefde* van de Vader. Men wantrouwt de hoogste goedheid en de eeuwige liefde. Een liefde die de sterkste en duidelijkste bewijzen van haar grootheid en onnaspeurlijkheid gegeven heeft in het zenden van Zijn eigen, eeuwige en geliefde Zoon. Het ongeloof onteert en beledigt de *Zoon van God in Zijn lijden als Borg*. Alle genoemde twijfels tasten de oneindige waarde, de genoegzaamheid en de volkomenheid van

Jezus' verdiensten aan. Ze verdenken Hem in Zijn gewilligheid en macht of ze denken dat Hij niet meer dan een 'halve' Zaligmaker is – een Zaligmaker van verdiensten, maar niet van toepassing. Wat u ook noemt, al deze dingen betekenen een vreselijke belediging van de gezegende Christus.

Het ongeloof bedroeft ook de *Heilige Geest*.

Het is vooral de Heilige Geest Die in het Woord getuigt. Door Hem zijn de beloften beschreven. Daarom moet het ongelovige twijfelen vooral voor Hem droevig en smartelijk zijn. We vinden dit ook duidelijk in Psalm 78:22 en Hebrëeën 3:7-19. Het murmurerende ongeloof van de Israëlieten bedroefde de Geest en deed Hem smart aan.

Wanneer wij nu al deze dingen bij elkaar optellen, moeten wij dan niet toegeven dat het ongeloof één van de gruwelijkste zonden is waardoor God op het allerergst beledigd wordt?

Deze zonde is ook niet minder schadelijk voor onze ziel.

Het ongeloof berooft ons van alle troost, vrede en blijdschap, die wij door het gelovige aanvaarden

van de beloften zouden genieten. Hoe komt het toch dat sommige zielen zo bedrukt en ongetroost zijn, zodat ze nergens rust kunnen vinden? Komt het niet omdat zij de beloften niet op zichzelf toepassen door het geloof?

*Beloften, op de ziel gepast,
zijn de bronnen, daar men vast,
onder 't bruisen van de baren,
in 't rumoeren van de lucht,
kalmte voor de ziel kan garen⁶,
troost genieten met een zucht.*

Het ongeloof berooft ons van de beloofde genadeweldaden zelf. Wij ontvangen niet méér dan wat we gelovig tot ons nemen. Als we geheel en al ongelovig zijn, missen we ook alle geestelijke weldaden. Naarmate ons geloof meer of minder is, naar die mate hebben wij ook meer of minder van de beloofde weldaden.

*O schrik'lijk ongeloof, dat God noch Christus hoort,
g'ontneemt ons alle goed, rampzalig sleept g' ons voort.
O Heer', geef ons toch licht om ijverig te zoeken
naar 't schuilende gedrocht, in alle duist're hoeken.
Maakt dit het ons zo bang,*

6 verzamelen

*wij willen deze slang
in duizend stukken kerven.
Wij kunnen langer niet
het goed, dat u ons biedt
ontberen⁷, of wij sterven.*

Het ongeloof zorgt ervoor dat we onze geestelijke plicht niet kunnen nakomen. Als men door ongeloof aan de beloften twijfelt, kan er geen liefde tot God zijn. Dan is er ook geen kinderlijk vrezen van God, er is geen dankbaarheid die we Hem tonen, en Hij wordt niet geëerd en gediend. Er kan geen door God geopenbaarde godsdienst zijn zonder beloften. De belofte is de grond van alles. Er kan dus ook geen godsdienstige praktijk zijn zonder een gelovig aanvaarden van de belofte. Paulus zegt in Romeinen 10: ‘Hoe zullen zij dan Hem aanroepen, in Wie zij niet geloofd hebben?’ Als de tijd het toeliet, zou het gemakkelijk zijn hier veel méér over te zeggen. Ik zeg nu echter alleen maar dat de liefde de vervulling van de Wet is. Maar er kan niet de minste liefde tot God zijn, als wij God niet zien als onze verzoende God en Vader in Christus.

7 missen

Het gaat nog verder, want het ongeloof maakt zelfs onze gewone verplichtingen tot zonde. Het ongeloof is een zuurdeeg dat alles doortrekt en verzuurt. Ons bidden, lezen, luisteren... alles is voor God tot zonde als het niet in het geloof gebeurt, want 'zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen' (Hebreeën 11:6).

Het ongelovige twijfelen is bovendien de bron van alle andere zonden. Het ongelovige hart is een boos hart, en laat ons afwijken van de levende God (Hebreeën 3:12). Er kan bijna geen zonde genoemd worden, die niet min of meer met het ongeloof is verbonden. Het ongelovige wantrouwen van Gods beloften is de moeder en de voedster van alle verkeerde dingen. Iemand zegt niet ten onrechte: 'De zonde heeft de duivel tot een vader en het ongeloof tot een moeder.' En zo is het werkelijk! Het geloof reinigt het hart, overwint de wereld, doodt de lusten en de verkeerde begeerten, en is de baarmoeder van alle heiligheid. Maar het ongeloof doet het tegenovergestelde van al deze dingen. Ten slotte stelt het ongeloof ons bloot aan alle verzoeken en listige omleidingen

van de duivel. ‘Die twijfelt’, zegt Jakobus in hoofdstuk 1:6, ‘is een baar der zee gelijk, die door de wind gedreven en op- en neergeworpen wordt.’ Het geloof is het schild waarmee men alle vurige pijlen van de boze kan afweren. Als men dat schild wegwerpt door ongeloof, is men niet meer veilig voor al die pijlen.

Ziet u door alles wat gezegd is, dat het ongeloof buitengewoon schadelijk is voor onze ziel? Ik zwijg nu nog maar over alle bedreigingen die in Gods Woord met het ongeloof zijn verbonden. Ik zwijg erover dat Gods toorn over niets méér ontstoken is. Het bewijs is dat Hij het ongelovige twijfelen in Zijn liefste kinderen bijzonder zwaar heeft gestraft. Mozes en Aäron zijn getuigen; en ook Zacharias is hiervan een bewijs – hij werd immers met stomheid geslagen, hoewel hij veel verontschuldigungen had voor zijn ongeloof.

Toepassing

Maar laten we nu met wat we gehoord hebben, tot onszelf inkeren. Daarom wil ik nog een woord van toepassing spreken, al naar gelang ieder van u nodig heeft.

Onbekeerd en zorgeloos mens, u leeft in deze tijd die God aangenaam is, in deze dag van zaligheid onder de bediening van het zalige en heerlijke Evangelie. Hoe zult u het oordeel ontvluchten, als u op zo'n grote zaligheid geen acht geeft? Het is beslist een heel groot voorrecht dat zulke grote en dierbare beloften aan u geschonken worden, maar wat zullen ze u baten als u ze niet gelovig aanneemt en omhelst? Dit zal uw oordeel onnoemelijk veel zwaarder maken op de grote dag van het eindgericht.

Het woord van de prediking waarin u de belofte aangeboden wordt, doet u geen nut, als u het niet aanneemt door het geloof. Ja, elke belofte die u aangeboden is, maar door u versmaad werd, zal in eeuwigheid tegen u getuigen. Het spreken van de Zaligmaker over de ongelovige Joden geldt voor elke ongelovige, die onder de bediening van het Evangelie leeft: 'Indien Ik niet gekomen ware, en tot hen gesproken had, zij hadden geen zonde; maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hun zonde' (Johannes 15:22). Mocht u toch eens de beloften tot een pleitgrond maken! En dat u het grote belang

zou mogen zien dat u hebt in het aannemen van de beloften! Alleen dan kunt u deel krijgen aan de beloofde zaken.

Misschien zijn er onder de toehoorders mensen die zeggen: ‘Wat kan het mij baten dat ik onder de aanbieding van de beloften leef? Zolang ik daarin niet werkelijk deel, loop ik het gevaar om eeuwig verloren te gaan.’

Ik antwoord: ‘Dat is zeker waar. Als u de geschonken belofte niet aanneemt en daardoor geen deel krijgt aan de goddelijke natuur, gaat u verloren, en zal het uw oordeel zelfs verzwaren. Uw voorrecht is echter onschatbaar groot, omdat u nog leeft onder de bediening van de belofte. Dat geeft u immers het recht en de vrijheid om de belofte te omhelzen; en door de aanvaarding ervan kunt u er werkelijk in delen.’

Nu vraagt u misschien: ‘Hoe krijg ik daar deel aan?’ Ik antwoord hierop dat u moet staan naar een doorleefd zien van uw ellende waarin u in uw onbekeerde toestand neerligt. U bent een kind van Gods toorn en vervloeking. Ik hoop dat u dit mag zien door het licht dat u hieraan

ontdekt! Dan zult u belang krijgen in Gods beloften. Trouwens, als u God niet kent en erkent als een God Die dréígt met Zijn oordeel, dan zult u er nooit enig belang in stellen om Hem te kennen en te erkennen als een God Die belóóft. Span u daarom tot het uiterste in om werkelijk overtuigd te worden door de waarheid dat God tot u komt met Zijn belofte en u roept en nodigt tot Zijn gemeenschap. Het is toch heel groot om te mogen zien dat de vertoornde Rechter Zijn genade aanbiedt. Pleit op het recht dat u door dit aanbod hebt op de belofte.

Bent u een harde en ongevoelige zondaar, denk dan aan de belofte in Ezechiël 36: 'Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen.' Bent u een zorgeloze en onverschillige zondaar, pleit dan op het woord van Jesaja 44: 'Ik zal water gieten op de dorstige, en stromen op het droge.' Kent u Christus niet, lees dan Zacharia 12: 'Zij zullen Mij aanschouwen, Die zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen.' Maar rust toch niet vóór u de beloofde zaak werkelijk ontvangen hebt. Deze moet u door een waarachtig en levend geloof op uzelf

toepassen. Dat is een geloof dat Christus in en met de belofte omhelst, want de beloften zijn alleen in Hem, ja en amen.

Er zijn ook mensen die in het ontvangen van de beloofde zaak hun zaligheid stellen. Het grootste deel van deze verhandeling was al bedoeld om u aan uzelf te ontdekken, u leiding te geven en te bemoedigen. Daarom zal ik u alleen maar enkele vragen stellen.

Hoe denkt u over de vrijheid en onbegrensdsheid van de belofte? Moeten die juist niet zó zijn dat u daarmee aan het werk kunt gaan? Wellicht zegt u nu: 'Ja, maar als ook maar het allerminste aan mijn kant mij geschikt zou moeten maken, kwam ik er nooit.' Hoe heerlijk zou daarom de vrije en genadige belofte van het Evangelie voor u moeten zijn. U zou ze moeten verwelkomen en door het geloof moeten omhelzen.

Welke gedachten waren er onder de prediking over het ongegronde van uw twijfel? Of sprak geen enkele van de genoemde bezwaren u aan? Waren er niet bij waarvan u moet erkennen dat u erdoor verhinderd wordt om te geloven? Dan

moet u ook niet zeggen dat ze onredelijk en van alle grond ontbloot zijn! Welnu, leer er dan ook van af te zien en laat al die bezwaren vol met twijfel toch eens varen.

Ten slotte, hebt u het verschrikkelijk goddeloze van de zonde van het ongeloof mogen inzien? Moest u onder de prediking niet zeggen dat het een gruwelijke zonde is die God op het ergst beledigt? Welnu, zo moet u het ongeloof altijd blijven zien! U mag nooit een vergoelijkend woord spreken over die zonde, want er is niets wat God meer smaad aanbrengt en schadelijker is voor uw ziel. Span u daarom van harte in om krachtiger tegen uw ongeloof te strijden en bid om de Geest van het geloof. Bid in het geloof en vraag of Jezus Zelf u wil leren en wil geven om te mogen geloven.

Gelovige kinderen van God, hoe staat het met u? Wat zijn er toch veel ongelovige gelovigen! Wat blijft de kracht van het ongeloof toch groot in allerlei situaties en omstandigheden!

Wat de *algemene* beloften betreft, hoe duidelijk is de zonde van het ongeloof te zien in al uw goedpraten ervan. Wat zijn al de genoemde

bezwaren en tegenwerpingen toch duidelijke bewijzen van uw ongeloof. Ze zijn bij u helaas maar al te duidelijk! Moest u zo hier en daar niet een herkenningsteken plaatsen? Wat bent u toch wantrouwend en bevreesd – daarmee bent u voortdurend bezig als u het geloof beoefent! Dat is toch ongeloof? Wat bent u traag van hart om te geloven! Wat blijft u toch gehecht aan genade en troost die u gevóelt! Zo lang als u daarvan genieten mag, gaat het nog wel; dan kunt u wel geloven. Maar als God Zich niet op een gevoevolle wijze aan u te genieten geeft, ligt u moedeloos neer. Wat is dat anders dan ongeloof? Blijkt uit dit alles niet – en ik zou er nog méér aan kunnen toevoegen – dat het ongeloof nog maar al te veel zijn kracht op u uitoefent?

U zult zich herinneren wat ik in de preek gezegd heb over het verdoemelijke ongeloof, dat God beledigt en schade aanricht aan uw ziel. Sta mij toe dat ik er nog aan toevoeg dat uw ongeloof veel afschuwelijker en veel onverantwoorder is dan het ongeloof van onbekeerde mensen. U hebt in de aanbidding van het Evangelie samen met hen dezelfde

beweegreden om te mogen geloven, maar u hebt bovendien de genade van het geloof ontvangen om – in afhankelijkheid van de Geest – te kunnen geloven.

Wat is nu erger? Een kind dat zijn vader voor een leugenaar uitmaakt – een vader die dat kind zo hartelijk liefheeft en het in alles verzorgt; of een vreemde die hem belastert? Welnu, het eerste slaat op u, kinderen van God, als u de beloften van uw hemelse Vader verdenkt en wantrouwt. Wees daarvoor toch meer op uw hoede, en beschouw het ongeloof als uw grootste, ergste en meest schadelijke vijand. Er is niets méér nodig dan dagelijks te bidden: ‘Heere, vermeerder ons het geloof.’

En hoe staat het met u wat de meer *bijzondere* beloften betreft? Verschillende van die beloften zijn aan al Gods kinderen gedaan, zoals de beloften van bewaring, redding en verzorging. Kunt u daaraan gelovig vasthouden? En is dat ook zo als u in moeilijkheden of zelfs in nood bent, en de wegen van Gods voorzienigheid tegen de beloften schijnen in te gaan? Ik denk bijvoorbeeld aan een belofte in een tijd van

lichamelijke nood, zoals men die vindt in Jesaja 33: ‘Zijn brood wordt hem gegeven, zijn wateren zijn gewis.’

Het is gemakkelijk genoeg om aan deze belofte vast te houden als de olie in de kruik vermeerderd wordt. Maar vertrouwt u ook op dat woord, als gezegd moet worden: ‘Uw knecht, mijn man, is gestorven; nu is de schuldhoeve gekomen om mijn beide kinderen voor zich tot knechten te nemen’; en: ‘uw dienstmaagd heeft niet met al in het huis dan een kruik met olie?’ (2 Koningen 4:1-2). Of mag u met Abraham geloven op hoop tegen hoop, overlegend dat God machtig is? Wat is dat zeldzaam! Wat is het ongeloof juist in zulke situaties aan het woelen, en wat wordt het dan duidelijk dat men niet op God vertrouwt. Wat is dat een belediging voor God! Is dat de weldaad die u aan uw Vriend betoont? Hebt u ooit ervaren dat de Heere ontrouw is aan Zijn Woord en beloften? Hoe heeft Hij met u gehandeld tot op de dag van vandaag? Ga uw weg eens na! Heeft God niet altijd Zijn Woord gehouden? Wat zijn er al veel beloften in uw leven vervuld! Welnu, vertrouw dan ook verder

op de belofte, en laten de geestelijke ervaringen uit het verleden uw hoop versterken.

Zijn er onder u die wel eens een bepaalde belofte ontvangen hebben, tot wie de Heere een woord gesproken heeft? Hoe is het daarmee? Kon u die belofte vasthouden, of twijfelt u eraan door ongelovig redeneren? Laat ik me wat dit betreft maar beperken tot enkele punten. Mogelijk zijn er onder u die zeggen: ‘Kon ik maar geloven dat de belofte die ik meen ontvangen te hebben, werkelijk van de Heere is – dan zou ik me daaraan, denk ik, veel meer kunnen vasthouden.’ Er is op dit punt zeker een goed onderscheidingsvermogen en daarom ook veel voorzichtigheid nodig. Men kan hier op een droevige manier mistasten en daardoor, achteraf gezien, enorm aan het twijfelen gebracht worden. Maar als het een woord van de Heere is, brengt het op dat ogenblik zóveel licht mee dat men er niet aan kan twijfelen dat dit van God is. De belofte moet gepast zijn en overeenkomen met de stand van ons geestelijke leven en met onze situatie, zoals het was bij Paulus in 2 Korinthe 12: ‘Mijn genade

is u genoeg.’ De belofte moet ook volgens het Woord van God zijn, en in overeenstemming met de algemene beloften. Als het een woord van de Heere is, maakt dat de ziel klein, nederig en dankbaar, zoals u ziet bij David in 2 Samuël 7:18-29.

‘Ja’, zegt misschien een ander, ‘dit alles is waar, en zo’n belofte was er ook voor mij, maar toch word ik nu het langer duurt door twijfel heen en weer geslingerd. Dat komt niet alleen omdat het zo lang duurt vóór de belofte vervuld wordt, maar vooral ook omdat de weg van Gods voorzienigheid helemaal tegen de belofte lijkt in te gaan. Daarom weet ik nu niet wat ik daarvan maken moet.’

Welnu, u moet weten dat dit niet vreemd is. Het is de gewone weg die de Heere gaat, om vanuit de duisternis het licht te doen opgaan. Zo handelde Hij al met de heiligen in de Bijbel. Denk maar aan David, Jozef en Abraham. Wat ging er – om Abrahams geloof te beproeven – niet veel aan vooraf vóór de belofte vervuld werd? De Heere heeft immers ook geen tijd bepaald. Gods tijd is altijd de beste tijd. Wacht die daarom met lijdzaamheid

af. Door het uitstel van de vervulling wordt uw geloof beproefd en geoefend. Door uw geloof, uw hoop, uw lijdzaamheid, uw nederigheid en uw onderwerping aan de Heere wordt u ook des te meer voorbereid om de beloofde zaak te ontvangen en op de goede manier te gebruiken. Ja, lang uitstel zal de beloofde zaak des te groter en mooier maken als ze komt. ‘De uitgestelde hoop krenkt het hart, maar de begeerte die komt, is een boom des levens’ (Spreuken 13:12). Ten slotte moeten zelfs de wegen die tegen de belofte in lijken te gaan, ertoe dienen om de vervulling ervan te bevorderen, zoals men kan zien in de situatie van Jozef.

Het is ook mogelijk dat iemand van u zegt: ‘Maar mijn situatie is nog moeilijker. Ik meende dat ik een belofte ontvangen had, maar de vervulling ervan is niet gekomen. En de tijd en omstandigheden zijn nu zó dat de zaak totaal onmogelijk is. De belofte kan niet meer vervuld worden. Wat moet ik daar nu van denken?’

Het kan zijn dat u de belofte niet goed begrepen hebt en ze daardoor verkeerd hebt

toegepast. Laat ik hiervan een voorbeeld geven. Een godvrezende vrouw bad om het herstel van haar zieke man. Met veel nadruk kreeg zij deze woorden: ‘Deze krankheid is ter heerlijkheid Gods’ (zie Johannes 11:4). Daaruit trok ze de conclusie dat haar man beter zou worden. Het tegendeel gebeurde echter, want God nam hem weg. Maar de Heere liet haar ook zien hoe Zijn heerlijkheid hierdoor juist bevorderd werd. De belofte werd dus wel vervuld, maar zij had de betekenis ervan niet goed begrepen.

Het kan ook gebeuren dat men de belofte wel goed begrepen heeft, maar dat de Heere Zijn woord op een andere manier vervult. Erskine zegt ergens terecht: ‘De Heere vervult de belofte van heerlijkheid door ellende, de belofte des levens door de dood, de belofte van vrijheid door dienstbaarheid.’ Gods weg is in de zee, en Zijn pad in diepe wateren, en Zijn voetstappen werden niet bekend’ (vgl. Psalm 77:20).

Daarom, kinderen van God, moet u zich inspannen om uw weg gelovig en met goede moed te gaan. Er staat een buitengewoon mooi getuigenis over God in de Bijbel, waarvan de

gelovigen vierduizend jaar geleden al zeiden dat het de waarheid was. Ik bedoel de tekst die we kunnen lezen in Jozua 21:45: ‘Er viel niet één woord van al de goede woorden, die de HEERE gesproken had tot het huis van Israël, het kwam allemaal.’

Al Gods gelovige kinderen kennen die ervaring ook van oude tijden af. De tijd, of beter gezegd, de eeuwigheid nadert – dan zal de belofte in een geschenk, en het geloof in aanschouwen veranderd worden. Dan zal God in de vervulling van al Zijn beloften ook door u verheerlijkt en groot gemaakt worden. Ik sluit af door u toe te roepen:

*Bid om geloof, vrij⁸ meer dan om gevoelen,
daardoor moet u hier wand'len, 't is beloofd.
Beklaag voor God uw ongelovig woelen,
werp al uw zorg vrijmoedig op uw hoofd.
Hoop op Gods naam. Verheug u in 't geloven.
Leef op Zijn Woord, dat vast is en gewis,
tot u zult leven bij 't genot hierboven,
daar u nooit meer zult treuren om 't gemis.*

AMEN

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

Deze antwoordkaart in envelop zenden naar: (voldoende frankeren)

Pieters Media bv
Voorstraat 5
4503 BH GROEDE

Uitgave
STICHTING “SMYTEGELT-FONDS”

REVEREIL-SERIE

Voorzitter
Ds. J. Westerink, Urk

Secretariaat
Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
“Smytegeltfonds”, Putten

Abonnement: € 12,- per jaar (10 ex.)

**Opgave nieuwe abonnees en
adreswijzigingen aan:**

Pieters Media bv,
Voorstraat 5,
4503 BH GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl
www.reveilserie.nl